Gemeente Amsterdam

Agendaformulier MT R&D

Vergadering	MT R&D 28 mei 2024
Onderwerp	Gebiedsgericht Omgevingsprogramma Nieuw-West
Doel van de bespreking	Informerend en besluitvormend
Vraag aan het MT	1) In te stemmen met het Gebiedsgericht Omgevingsprogramma Nieuw-West (GOP NW) en de daarin voorgestelde keuzes zoals het geven van een grotere bescherming aan het door het Rijk aangewezen Wederopbouwgebied van Nationaal Belang en juist buiten dit gebied meer ontwikkelruimte te bieden. 2) In te stemmen met de vervolgstappen, bestaande uit: a. Het voorleggen van het GOP NW aan het MT R&E en vervolgens aan de betreffende bestuurders ter voorbereiding op besluitvorming in het College van B&W b. Het ontwikkelen van een voorstel om ambtelijke verantwoordelijkheid en samenwerking in de realisatie van het GOP nader te duiden 3) Kennis te nemen van de achtergrond, productdefinitie, inhoud, totstandkoming, beoogd resultaat en vervolg van het GOP NW
Aangemeld door	5.1, 2, e
Toegevoegde stukken	• GOP NW concept einddocument • GOP NW M.E.R.-beoordeling • GOP NW tussenevaluatie

Korte Samenvatting

In december 2023 is het Gebiedsgericht Omgevingsprogramma Nieuw-West (GOP NW) al geïntroduceerd bij het MT R&D. Nu het concept product inhoudelijk gereed is, wordt het op verzoek van het MT R&D nogmaals onder de aandacht gebracht in combinatie met de uitkomsten van de tussenevaluatie die is opgesteld. Na het MT R&D wordt het GOP NW geagendeerd bij het MT R&E. Vervolgens wordt het gedeeld met wethouder Van Dantzig, andere betrokken wethouders en de portefeuillehouder van het Dagelijks Bestuur Nieuw-West ter voorbereiding op besluitvorming in het College van B&W.

Met het GOP NW introduceren we een integraal kader voor ontwikkeling voor de fysieke leefomgeving van Nieuw-West. Met dit eerste Omgevingsprogramma tonen we aan dat we de ambities die de Omgevingsvisie stelt kunnen waarmaken door met een gebiedsgerichte en integrale benadering heldere keuzes te maken op de tussenschaal. Concreet betekent dit dat we met vaststelling van het GOP NW onder andere met elkaar willen afspreken:

- om een aantal plekken aan te wijzen als stedelijk gebied met een hoge bouwdichtheid en grote menging van functies, zodat andere wijken luwe stadsbuurten kunnen blijven (meerkernige ontwikkeling)
- om ruimtelijke reserveringen te maken voor bovenplanse opgaven die anders blijven liggen (meerkernige ontwikkeling)
- om binnen het door het Rijk aangewezen Wederopbouwgebied van Nationaal Belang het erfgoed grotere bescherming te geven, en op andere plekken juist extra bouwmogelijkheden te bieden (groeien binnen grenzen)
- om in een tiental gebieden meer bouwmogelijkheden te geven dan het beleid op dit moment toestaat (groeien binnen grenzen)
- om een stadsdeelbreed consistente lijn te kiezen in wat Rigoureus Vergroenen betekent in Nieuw-West, waarbij gekozen wordt voor een aantal focusopgaven (rigoureus vergroenen)
- om een stadsdeelbreed consistente lijn te kiezen in wat de maatschappelijke referentienorm groen betekent in Nieuw-West, waarbij is gekozen om

wanneer in een project de groen opgave niet kan worden gerealiseerd het groen te compenseren in een van de focusopgaven (rigoureus vergroenen)
- om opgaven zoals de gewenste vergroening van de dagelijkse leefomgeving, met name in gebieden waar weinig projectontwikkkeling is, expliciet te agenderen (rigoureus vergroenen)
- nu vooral in te zetten op straten aangenamer te maken voor langzaam verkeer en de uitfasering van de prominente rol van de auto geleidelijk te laten plaatsvinden omdat de autoafhankelijkheid op dit moment te groot is om hier rigoureus afstand van te doen (duurzaam en gezond bewegen).

Door uitgebreide interne afstemming en een brede externe dialoog biedt het GOP NW, voortbouwend op de OVA en de Ontwikkelstrategie, een nog verder uitgewerkt en gedragen vertrekpunt voor nieuwe projecten en programma’s die raken aan de fysieke leefomgeving. Een springplank om sneller en consistenter stappen te kunnen zetten in de uitvoering.

Het GOP NW slaat hiermee een brug tussen beleid en uitvoering en verbindt korte en lange termijn. Met het GOP NW zetten we zo een volgende stap in de beweging om gebiedsgericht, integraal en samen de stad te maken. Het GOP NW is de pilot waar we van willen leren. Dit betekent dat de werking ervan in de praktijk nog onontgonnen terrein is waar we ook zeker risico’s zien. Bijvoorbeeld of de betrokken diensten en corporaties in de dagelijkse praktijk met het product uit de voeten kunnen. En of de opgaven die geagendeerd worden ook daadwerkelijk opgepakt worden. Hiervoor willen we na vaststelling de uitvoering van het GOP NW nauwlettend monitoren.

In onderstaande paragrafen wordt een uitgebreidere toelichting geboden.

Achtergrond en productdefinitie
Onder de nieuwe Omgevingswet wordt de vastgestelde Omgevingsvisie Amsterdam (OVA) 2050 uitgewerkt in gebiedsgerichte en themagerichte programma’s. Daarnaast wordt de OVA uitgewerkt in een Ontwikkelstrategie, waarin voor de middellange termijn (2035) bepaald wordt waar en

hoe we de woningbouwopgave gaan realiseren. Het GOP NW werkt de strategische keuzes van de Omgevingsvisie en de Ontwikkelstrategie uit voor stadsdeel Nieuw-West. Concreet houdt dit in dat we in beeld brengen wat de leidende principes van de OVA (meerkernige ontwikkeling, groeien binnen grenzen, duurzaam en gezond bewegen en rigoureus vergroenen) betekenen voor de fysieke leefomgeving in Nieuw-West.

Het GOP NW brengt hiervoor al het vastgesteld beleid voor de stad en het stadsdeel samen, inclusief de terugkerende vraagstukken vanuit projecten. Met als doel om bij potentiële conflicten tussen beleidskaders en binnen projecten tijdig beleidskeuzes te maken op het schaalniveau van het stadsdeel. Het GOP NW is aldus een integraal en afgestemd beleidskader voor het gebied en daarmee de beleidsmatige onderbouwing voor het juridisch-planologisch kader van het omgevingsplan en een onderbouwing voor eventuele afwijkingen daarvan.
Op deze manier helpt het GOP om het juridisch-planologische werk te stroomlijnen en helpt het om binnen en tussen projecten voor gebiedsontwikkeling sneller, consistenter en met meer synergie en kwaliteit tot keuzes te komen. Het helpt ook om toe te werken naar een logische en transparante prioritering in de volgorde van projecten en investeringen.

Het GOP NW bevat de volgende onderdelen

1) Een korte beschrijving van het karakter van het gebied
2) Een inventarisatie van beleid, programma’s en projecten in het gebied en een beschrijving van beleidskwesties (waar is beleid niet congruent, waar wordt afgeweken van beleid, waar zien we risico’s op het niet halen van beleidsdoelen, etc.)
3) Een verkenning van de doorwerking van de OVA en de ontwikkelstrategie op gebiedsniveau en van opties om met beleidsissues om te gaan
4) Een afgestemde, consistente ruimtelijke beleidsvisie op de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving op gebiedsniveau, geordend naar de richtinggevende principes van de OVA en de keuzes van de ontwikkelstrategie
5) Een uitvoeringsparagraaf waarin deze visie wordt

uitgewerkt naar concrete maatregelen, keuzes en afspraken

Het Omgevingsprogramma is een nieuw instrument, gebruikmakend van de mogelijkheden van de Omgevingswet. Het slaat een brug tussen beleid en uitvoering en verbindt korte en lange termijn. Het bevordert samenhang in de ruimtelijke ontwikkeling en de ruimtelijke ordening. Het helpt te kiezen en te prioriteren. Het is bedoeld voor de middellange termijn (10 a 15 jaar), wordt gemonitord en in een cyclus van twee jaar geactualiseerd.

Het GOP Nieuw-West is het eerste product dat we op deze manier maken en dat hierbij voor bespreking wordt aangeboden. GOPs voor Zuidoost en voor de haven zijn inmiddels in voorbereiding.

Het GOP wordt vastgesteld door BenW en daarna ter kennis gebracht aan de gemeenteraad. De voortgang en follow-up van het GOP wordt gerapporteerd aan de wethouder RO en andere betrokken bestuurders.

Inhoud GOP NW
De belangrijkste keuzes van het GOP Nieuw-West zijn als volgt.

Rigoureus vergroenen - Het vergroten van de gebruikskwaliteit en ecologische kwaliteit van parken en watergangen, het vergroenen van
verharde ‘dagelijkse’ openbare ruimte van straten en pleinen voor vergroening, tegengaan hittestress en verbeteren waterberging & -kwaliteit:

1) In Nieuw-West betekent Rigoureus vergroenen ten eerste het verhogen van de gebruiks- en natuurwaarde van het bestaande groen. Ruimte voor extra groen is er in de verharde straten en pleinen.
2) In de buurten waar verdichting plaatsvindt neemt mogelijk het oppervlak bestaand groen af. Er wordt dan geïnvesteerd in het groen in de dagelijkse leefomgeving van straten en pleinen in de omgeving en in de grote landschapsparken.
3) Ook in buurten waar niet verdicht wordt, wordt extra ingezet op het verbeteren en vergroenen

van de verharde dagelijkse leefomgeving. De hoeveelheid groen kan hier toenemen.

4) In de stedelijke buurten worden de hoven waar mogelijk groen en autovrij met parkeren op straat of inpandig.

Duurzaam en gezond bewegen - Mobiliteitstransitie, waarbij lopen, fietsen en OV prioriteit krijgen en de vrijkomende ruimte wordt benut voor vergroenen en verblijf. Beter OV mogelijk maken, loop- en fietsverbindingen aanhelen:

1) Op een aantal schakelpunten in de hoofdstructuur geven we voorrang aan langzaam verkeer boven autoverkeer.
2) We reserveren voldoende maat in de straten voor eventueel toekomstig OV.
3) Zolang het openbaar vervoer nog niet op orde is, wordt autoluw geleidelijk ingevoerd.
4) Dat betekent dat er voorlopig nog vrij veel ruimte op straat wordt ingenomen door de auto, maar dat dit gefaseerd zal afnemen.
5) Naast de veelal bestaande oost-westroutes vragen de noord-zuidroutes over de lange afstand om aandacht. Hiermee ontstaan nieuwe relaties van Zaanstad, Haven-Stad, Sloterdijk, Slotermeer, Stadscentrum Osdorpplein tot Schiphol.

Groeien binnen grenzen en de meerkernige stad - Het bouwen van nieuwe woningen, ruimte voor werk en voorzieningen binnen de bestaande stad:

1) We maken onderscheid tussen gebieden waar we extra willen verdichten en gebieden waar we de huidige opzet willen behouden.
2) We verdichten met name rondom ‘nieuwe’ stedelijke centra. Omdat er beperkte ruimte is om te verdichten geven we in deze gebieden extra bouwmogelijkheden.
3) We zijn terughoudend in buurten waarvan originele opzet nog intact is met ruimtelijke kwaliteit. De doorgaande straten in deze gebieden krijgen iets meer bouwmogelijkheden.
4) Er wordt ruimte voor maatschappelijke voorzieningen gereserveerd, bestaande voorzieningen en werklocaties blijven zoveel mogelijk gehandhaafd.

5) Ruimte voor werken en voorzieningen groeit mee met de uitbreiding van het woonprogramma.

Zorgvuldige omgang met de bestaande stad - Behouden van bestaande voorraad, betere woningen met hogere energielabels, behouden sociale structuren, behouden betaalbare werkruimte en bestaande functies, versterken identiteit en geschiedenis:

1) Bij elke opgave is het bestaande de basis. We kijken nadrukkelijk eerst naar mogelijkheden voor renovatie en circulaire toevoegingen voordat we aan sloop/nieuwbouw denken.
2) Het door het rijk vastgestelde cultuurhistorisch waardevolle Rijkswederopbouwgebied geven we een grotere bescherming.
3) In de gebieden buiten dit Rijkswederopbouwgebied geven we over het algemeen extra bouwmogelijkheden.*
4) Op specifieke plekken werken we aan herkenbare kwaliteit van cultureel erfgoed.
5) Bestaande commerciële ruimten worden zoveel mogelijk behouden, omdat ze betaalbaarder zijn.

Het GOP wijst vijf strategische projecten als agenda voor de komende 20 jaar. Op deze vijf plekken, ‘het kwintet’, is er sprake van een complexe opgave waarvoor integrale inzet en grotere investeringen nodig zijn.

* Voor een aantal plekken in Nieuw-West waar een hoge cultuur-historische waardering ligt, hebben we hiermee extra ontwikkelruimte mogelijk gemaakt. Ook binnen het Rijkswederopbouwgebied zijn er een aantal van deze plekken te vinden. Dit omdat op deze plekken andere belangen zwaarder wegen. Belangen zoals woningbouw rondom knooppunten of het maken van betere verbindingen. In het GOP NW is op een kaart aangegeven om welke plekken het gaat en welke belangen hier een rol spelen. Op deze plekken zullen er bij de start van projecten verdichtingscenario’s met behoud van bestaande gebouwen worden uitgewerkt. Als daaruit blijkt dat de verdichtingsmogelijkheden dan wel kwaliteitsimpuls met behoud van bestaande bebouwing beperkt is, worden scenario’s met gehele of gedeeltelijke sloop /

nieuwbouw uitgewerkt. Vervolgens wordt in gezamenlijkheid integraal afgewogen of deze scenario's een substantiële verbetering en aanzienlijk aantal woningen opleveren voor het stadsdeel. De uitkomst hiervan zal worden voorgelegd aan het bestuur en waar nodig de gemeenteraad.

Totstandkoming

Het GOP NW is opgesteld in samenwerking met verschillende directies en externe partijen uit het stadsdeel. In korte werkperiodes heeft een intern team van ontwerpers uit verschillende R&D teams steeds stukken voorbereid, waarna deze intern en extern voorgelegd en besproken zijn om de inhoud gezamenlijk verder te brengen.

Intern is er doorlopend afgestemd met het opgaveteam Wonen en Leefomgeving van het Nationaal Programma Samen Nieuw-West en een brede '2e cirkel' waarin verschillende teams gerepresenteerd zijn waaronder het R&D gebiedsteam, R&D flank team, V&OR, maatschappelijke voorzieningen, economie en duurzaamheid.

Extern zijn ruim 40 georganiseerde belangenorganisaties uitgenodigd voor de Samen Stadmaken bijeenkomsten met de oproep om de uitnodiging door te sturen. Ruim 30 organisaties hebben uiteindelijk aan één of meerdere bijeenkomsten deelgenomen:

1) Bewonersorganisaties: Saaam, Nisa for Nisa, ESAN, Eigenwijks, Marhaba, huurders van !Woon (huurdersvereniging), Vuilnisoproer, bewonersvereniging Schinkelkwartier, Stichting de Brug
2) Ondernemersverenigingen: Osdorpplein BIZ, Bedrijvencentrum Osdorp, Rieker Businesspark, Ondernemers Plein '40-'45, Slotermeerlaan en Burgemeester de Vlugtlaan
3) Corporaties: Lieven de Key, Rochdale, Stadgenoot, Eigen Haard, Ymere, De Alliantie
4) Schoolbesturen: Progresso, Zaam, Osdorpse Montessorischool
5) Zorgpartijen: HvO Querido, Woonzorg Nederland
6) Erfgoedverenigingen: Vrienden van de Sloterplas, Het Cuypersgenootschap, Heemschut, De Oeverlanden Blijven!, Pro-West

7) Natuur: Heemtuin Sloterplas, Tuinen van West
8) Overige organisaties: Fietsersbond, Sciandri (sport), Urban Resort (broedplaats), VvE Bond (vereniging particuliere VvE's)

Hiernaast is de inhoud van het GOP NW meermaals besproken met het dagelijks bestuur en de stadsdeelcommissie van Nieuw-West.

De effecten van het omgevingsprogramma zijn onderzocht met een Milieu Effect Rapportage (MER) Beoordeling. Het GOP NW is een pilot waarna andere stadsdelen volgen. Om deze reden is er tussentijds geëvalueerd en wordt dit na vaststelling opnieuw gedaan. Zowel de MER Beoordeling als de tussenevaluatie zijn ter informatie bijgevoegd.

Beoogd resultaat
Het GOP brengt ons een stap verder in het realiseren van de ambities van de OVA. Projecten en programma's die raken aan de fysieke leefomgeving kunnen daardoor sneller en met meer samenhang worden uitgevoerd. Tegelijkertijd biedt het GOP NW ook de ruimte om op projectniveau met Samen Stadmaken een buurtspecifieke uitwerking te maken.

Vervolg
Werken onder de nieuwe Omgevingswet vraagt om een integrale aanpak in beleidsvorming en uitvoering. Hiertoe is het noodzakelijk dat betrokken directies nauw optrekken in het vormgeven van ook de integrale uitvoering van het GOP NW. Om als stad de meeste meerwaarde te halen uit een nieuw product als het GOP moet er namelijk bewust mee worden gewerkt.
Hoe er straks concreet samen wordt gewerkt aan het realiseren van de inhoud van het omgevingsprogramma en waar de ambtelijke verantwoordelijkheid ligt voor bijvoorbeeld monitoring of beheer, wordt in een dialoog tussen in ieder geval R&D, G&O en V&OR verder uitgedacht, onder aansturing van de huidige stuurgroep waar naast deze onderdelen ook het stadsdeel en M&A in vertegenwoordigd is. Eén van de uitwerkingslijnen is bijvoorbeeld de wijze waarop het GOP invloed heeft op de bestaande prioriteringsprocessen met betrekking tot investeringen in openbare ruimte en gebiedsontwikkeling. Er wordt

bijvoorbeeld ook gedacht aan een GOP-implementatieteam, waarin R&D, G&O, V&OR en het stadsdeel zitting nemen.

Gevraagde beslissing	1) In te stemmen met het Gebiedsgericht Omgevingsprogramma Nieuw-West (GOP NW) en de daarin voorgestelde keuzes zoals het geven van een grotere bescherming aan het door het Rijk aangewezen Wederopbouwgebied van Nationaal Belang en juist buiten dit gebied meer ontwikkelruimte te bieden. 2) In te stemmen met de vervolgstappen, bestaande uit: a. Het voorleggen van het GOP NW aan het MT R&E en vervolgens aan de betreffende bestuurders ter voorbereiding op besluitvorming in het College van B&W b. Het ontwikkelen van een voorstel om ambtelijke verantwoordelijkheid en samenwerking in de realisatie van het GOP nader te duiden
Besprekingstijd	20 min
In aanwezigheid van	nvt
Advies Bussinesscontroller	nvt
Advies P&O	nvt
Wat is er voor het vervolg nodig aan communicatie?	nvt